

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Інститут монокристалів

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Рішенням Вченої ради
Інституту монокристалів НАН України
від 18.12.2020, протокол №11

Голова Вченої ради/директор
чл.-кор. НАН України

І. М. Притула
2020р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових працівників
та здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня та
докторантів в Інституті монокристалів НАН України**

I. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність наукових і науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти (далі – Положення) Інституту монокристалів НАН України (далі ІМК) розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу»; Постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів», «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії»; Положення про спеціалізовану вчену раду, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України; Етичного кодексу ученого України, Статуту ІМК та інших нормативно-правових актів.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових досягнень.

Положення про академічну доброчесність, наукових, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня та докторантів (далі – Учасників освітнього процесу) ІМК розроблено з метою розвитку вищої освіти та науки в Україні відповідно до національних пріоритетів і світових стандартів шляхом забезпечення та покращення якості фундаментальних, прикладних наукових досліджень і вищої освіти в ІМК.

1.2. Положення визначає основні вимоги щодо дотримання академічної доброчесності Учасниками освітнього процесу та наукової (творчої) діяльності ІМК під час навчання, викладання, реалізації досліджень.

1.3. Положення спрямоване на забезпечення довіри до результатів навчання та наукових (творчих) досягнень Учасників освітнього процесу на основі дотримання принципів і норм професійної етичної поведінки, високих стандартів в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності ІМК, запобігаючи порушенням академічної доброчесності.

II. Порушення вимог академічної доброчесності

4.1. Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання

результатів навчання;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво – надання (отримання) Учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

III. Дотримання принципів академічної доброчесності

2.1. Система забезпечення академічної доброчесності, запобігання та виявлення академічного плагіату є невід'ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти і включає в себе:

- заходи, спрямовані на ознайомлення Учасників освітнього процесу із поняттями та вимогами академічної доброчесності;
- виявлення порушень академічної доброчесності Учасниками освітнього процесу;
- порядок прийняття відповідних рішень за порушення вимог академічної доброчесності.

2.2. Дотримання академічної доброчесності Учасниками освітнього процесу ІМК передбачає:

- дотримання норм Етичного кодексу ученого України;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- надання достовірної інформації про методи, методики і результати досліджень, джерела використаної та власну освітню і наукову діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

2.3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

2.4. Управління процесом дотримання академічної доброчесності в ІМК здійснюють:

- в науковій і науково-технічній діяльності на загальноінститутському рівні - заступник директора з наукової роботи;
- у навчальному процесі здобувачів ступеня доктора філософії - гарант освітньої програми.

IV. Запобігання порушенням академічної доброчесності

3.1. ІМК вживає заходів для ознайомлення Учасників освітнього процесу із поняттями та вимогами академічної доброчесності шляхом розміщення цього Положення та «Декларації про академічну доброчесність наукового, науково-педагогічного працівника, аспіранта, докторанта ІМК» (Додаток 1) на сайті інституту, включення відповідного матеріалу до програм навчальних дисциплін, проведення відповідних заходів та індивідуальних консультацій тощо.

3.2. Учасники освітнього процесу повинні ознайомитись зі змістом цього Положення та Декларації про академічну доброчесність і взяти на себе зобов'язання дотримуватись вимог цих документів при виконанні службових обов'язків та навчанні.

3.3. Запобігання академічному плагіату у наукових дослідженнях, дисертаціях, публікаціях Учасників освітнього процесу полягає у здійсненні експертизи за допомогою спеціалізованих програмних засобів, що можуть згенерувати звіт за результатами перевірки зі встановленням факту наявності чи відсутності плагіату.

3.4. Обов'язковій перевірці на виявлення ознак академічного плагіату підлягають матеріали, які містять результати наукової і науково-методичної (творчої) діяльності Учасників освітнього процесу ІМК, в тому числі для оприлюднення в мережі Інтернет:

- дисертації на здобуття ступенів доктора філософії та доктора наук на етапі представлення матеріалів до розгляду на Вченій раді;

- рукописи статей, тез доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів конференцій, семінарів тощо на етапі подання роботи до розгляду на наукових семінарах відділів;

- рукописи монографій та науково-методичних видань (підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій) на етапі подання матеріалів до розгляду на Вченій раді;

- тексти заключних звітів за результатами виконання НДР, що фінансуються за рахунок державного або місцевого бюджетів, на етапі подання звітів до розгляду на Вченій раді

V. Відповідальність за порушення академічної доброчесності

5.1. Учасники освітнього процесу несуть відповідальність за порушення академічної доброчесності відповідно до вимог законодавства України.

5.2. За порушення академічної доброчесності наукові та науково-педагогічні працівники ІМК можуть бути притягнені до академічної відповідальності, зокрема:

- попередження;

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;

- відмова у присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

- позбавлення права брати участь у роботі Вченої ради чи займати визначені законом посади;

- позбавлення можливості здійснювати наукове керівництво аспірантами та

виступати науковими консультантами з виконання докторських дисертацій;

– позбавлення можливості викладати дисципліни навчального плану підготовки докторів філософії.

5.3. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти ІМК (аспіранти і докторанти) можуть бути притягнені до академічної відповідальності, зокрема:

- попередження;
- повторне проходження відповідного навчального компонента освітньої програми (для аспірантів);
- повторне проходження оцінювання проміжного та/або підсумкового контролю (для аспірантів));
- відмова у призначенні академічної стипендії;
- відрахування;
- відмова у наданні позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації;
- зняття дисертації з розгляду спеціалізованою вченою радою незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

5.4. Відповідальність за контролем дотримання норм академічної доброчесності Учасниками освітнього процесу покладається на:

- викладача/екзаменаційну комісію для аспірантів при виконанні завдань поточного (підсумкового) контролю чи під час атестації;
- наукового керівника (консультанта) аспіранта (докторанта) при написанні здобувачем наукового ступеня статей, тез доповідей на конференціях і текстів дисертаційних робіт;
- завідувача відділу, в якому виконувалась дисертаційна робота аспіранта (докторанта), при попередній експертизі дисертації та підготовці проекту висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення її результатів;
- завідувача відділу, в якому створені рукописи монографій та науково-методичних видань, при їх попередній експертизі та підготовці рекомендації до друку для розгляду Вченою радою;
- керівника НДР при підготовці тексту заключного звіту за проектом для розгляду на Вченій раді.

VI. Порядок подання апеляції та її розгляд

6.1. У разі виявлення ознак академічного плагіату в матеріалах п. 3.4 і незгоди з висновком щодо зафіксованого факту порушення академічної доброчесності, Учасник освітнього процесу (особа розгляду) має право оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності.

6.2. Апеляція подається до Комісії з питань академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин в ІМК (далі – Комісія) особою, відносно якої порушується питання щодо виявлення ознак академічного плагіату.

6.3. Комісія в місячний термін готує відповідний висновок для розгляду Вченою радою і прийняття остаточного рішення.

VII. Процедура виявлення та запобігання академічному плагіату в ІМК

7.1. Процедура порядку виявлення та запобігання академічному плагіату в ІМК регламентується окремим Положенням на сайті інституту.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
наукового, науково-педагогічного працівника, аспіранта, докторанта
Інституту монокристалів Національної академії наук України
(далі – ІМК)

Як член академічної спільноти ІМК, кожен науковий, науково-педагогічний працівник, аспірант та докторант ІМК

ПІДТВЕРДЖУЄ, що буде здійснювати власну освітню, наукову, творчу діяльність, дотримуючись найвищих моральних і правових норм академічної доброчесної, керуючись законодавством України, Етичним кодексом ученого України, етичними вимогами до професійної та наукової діяльності.

ЗОБОВ'ЯЗУЄТЬСЯ:

- З повагою та толерантністю ставитися до колег і всіх членів академічної спільноти.
- Не допускати поведінку, що ставить під сумнів чесність та сумлінність його роботи або результатів навчання, або може завдати шкоди колегам та репутації ІМК.
- Запобігати та протидіяти проявам порушення академічної доброчесності представниками Інститутської громади.
- Не надавати неправомірну допомогу у професійній та науковій діяльності.
- Використовувати лише достовірні джерела інформації, не вдаватися до фальсифікації чи фабрикування даних.
- Не плагіювати (у т.ч., не використовувати ідеї, твердження, відомості, тексти тощо без посилання на оригінальні джерела).
- Не користуватися неправомірною вигодою, не вимагати і не брати хабарів.

УСВІДОМЛЮЄ:

в разі порушення цієї Декларації він/вона несе відповідальність перед академічною спільнотою ІМК згідно із загальними нормами моралі та законодавства України.